Naturhistoriska riksmuseet

YTTRANDE

Datum
2012-09-06

Dnr 10-467/2012 1(2)

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2012:37 Kulturmiljöarbete i ny tid

Dnr Ku2012/943/KA

Sammanfattning av yttrandet

Sammanfattningsvis anser NRM att utredningen brister i den grundläggande behovsanalysen beträffande ett moderniserat kulturminnes- och kulturmiljöskydd. Detta reflekteras även i förslaget till nya mål för kulturmiljövården. Utredningen har inte behandlat och föreslagit lagstiftning rörande Sveriges världsarv och den saknar det helhetsperspektiv på landskapet med dess natur- och kulturvärden som efterfrågas av dagens myndigheter.

Ställningstagande

Utredningen har inte tydligt motiverat varför lagstiftningen behöver omformuleras. Naturhistoriska riksmuseet ställer sig tveksamt till den devalvering av kulturminnesbegreppet som den föreslagna ändringen av portalparagrafen innebär. Att ansvaret delas av alla framgår redan av befintlig skrivning, men utredningen föreslår att paragrafens första sats; "Kulturmiljön är en nationell angelägenhet" ska strykas.

Den förslagna tidsgränsen för formlämningar har satts till år 1750 och bedömts som kulturhistoriskt motiverad. Det finns ingen motivering i utredningen som stöder denna tidsgräns och det saknas analys av konsekvenserna för de myndigheter som har att bedöma om fornlämningsskyddet är tillämpbart och tillräckligt.

NRM ställer sig vidare tveksamt till de föreslagna kulturmiljöpolitiska målen då dessa inte ställts i relation till befintliga miljömål och till de av riksdagen antagna kulturpolitiska målen.

Utredningen borde enligt NRM:s uppfattning ha utrett en integrering av KML i Miljöbalken, då en sådan integrering hade kunnat möjliggöra ett holistiskt synsätt och en gemensam bedömning av kulturmiljövärden och naturvärden. Inom ramen för det svenska arbetet med att bevara miljö och landskap, har utvecklingen under lång tid – inte minst genom tillkomsten av ny lagstiftning och nya styrmedel – styrts mot en ökande sektorsintegrering och stärkta former för samverkan mellan områdets aktörer. Bevarandet av vårt gemensamma kulturarv är i detta arbete en central aspekt. Genom att inte

Postadress:
Box 50007
104 05 Stockholm

Besöksadress:
Frescativägen 40
114 18 Stockholm

Telefon: 08-519 540 00
Telefax. 08-519 540 85
registrator@nrm.se

överväga eller koppla kulturmiljölagstiftningen till miljöområdets kärnlagstiftningar och tydliggöra krav på de samhälleliga aktörerna att finna gemensamma arbetssätt och gemensamma integrativa metoder för arbetet, tenderar natur- respektive kulturmiljövårdsarbetet att utvecklas mot mer tydligt avgränsade stuprör inom myndighets- och förvaltningsarbetet. Detta är enligt NRM:s uppfattning en olycklig utveckling. Det är idag särskilt tydligt både när det gäller arbetet med att utveckla en gemensam syn på landskapsbegreppet och i arbetet för skydd och förvaltning av värdefulla kultur- och naturområden.

Kulturminneslagen bör integrera även lagstiftning om världsarven. Utredningen har valt at bortse från detta. Det saknas även kopplingar till den Europeiska landskapskonventionen, som Sverige har ratificerat.

Den genomförda enkäten hos landets länsstyrelser pekar tydligt mot behovet att analysera hur kulturminneslagen kopplar upp mot annan lagstiftning, t.ex. Miljöbalken och PBL. Utredningen har dock inte behandlat denna relation på ett klargörande sätt.

Skäl

Naturhistoriska riksmuseet anser att utredningen som helhet saknar problemorientering och analyserande delar som tydligt beskriver varför lagens formulering behöver förändras. NRM ställer sig kritiskt till att man i portalparagrafen föreslår en ändring av formuleringen som om den genomförs bortser från att det nationella ansvaret är ett övergripande myndighetsansvar. Att ansvaret delas av alla är för övrigt en formulering som redan finns i portalparagrafen.

NRM anser vidare att det saknas koppling mellan de i utredningen föreslagna kulturmiljömålen och befintliga kulturpolitiska mål samt de övergripande miljömålen riksdagen antagit. Det finns säkert brister i nuvarande målskrivningar, men utan sådan koppling finns ingen anledning att omformulera målen.

I detta ärende har ställföreträdande överintendent Lennart Sandberg beslutat. Ewa Bergdahl, ledningskansliet har varit föredragande.

Stockholm 2012-10-04

Lennart Sandberg
Ställföreträdande Överintendent

Ewa Bergdahl
Sakkunnig